

О.О. Горошанська, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
Н.Б. Кащена, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Інноваційний напрям розвитку є необхідною умовою діяльності будь-якого підприємства. Без інновацій, пов'язаних з розробленням нових видів продукції, впровадженням сучасних технологій, модернізацією та переоснащенням виробництва, перспективний розвиток підприємницької діяльності стає неможливим. Особливо це актуально в умовах сучасних глобальних перетворень, інтеграції вітчизняної економіки у світові економічні відносини, за умови значного обмеження природних та енергетичних ресурсів. Для забезпечення якісного й результативного протікання інноваційних процесів, а також задля зменшення їх ризикованості на підприємстві повинна існувати ефективна система підтримки процесу прийняття рішень.

Умовами, що визначають рівень інноваційного розвитку підприємства, є його основні чинники, які визначають причину, рушійну силу будь-якого процесу. Дослідження чинників, які впливають на діяльність підприємства як ззовні, так і з середини, допомагає виявити його сильні та слабкі сторони, розробити заходи та напрями дій, за рахунок яких можна досягти бажаного напрямку та швидкості розвитку.

До внутрішніх чинників впливу на інноваційний розвиток підприємства можна віднести:

- управлінські (професіоналізм керівництва та персоналу, якість стратегічного менеджменту);
- фінансові (обсяг і структура фінансових ресурсів, прибутковість діяльності, величина чистого грошового потоку);
- організаційно-структурні (розмір та стадія життєвого циклу підприємства, його структура).

Зовнішні чинники впливу об'єднують чинники макrorівня (політичні, економічні, соціальні, технологічні), які віддзеркалюють соціально-економічні відносини у суспільстві, а також чинники мезорівня, які враховують регіональні та галузеві особливості діяльності підприємства.

Урахувати вплив всієї сукупності чинників на рівень інноваційного розвитку підприємства дозволить якісно сформована система забезпечення, до складу якого повинно входити:

1) нормативно-правове забезпечення (законодавчі та нормативні акти, інструкції, що визначають засади здійснення інноваційної діяльності; прийняття концепції та стратегії інноваційного розвитку підприємства; розробка внутрішньої нормативно-правової регламентуючої документації; оформлення документації, що регламентує умови здійснення взаємодії та співпраці з постачальниками, інвесторами, підрядниками та іншими контрагентами зовнішнього ринкового середовища);

2) інформаційно-аналітичне забезпечення (доступ до повної, своєчасної та достовірної інформації; використання інтегрованої інформаційної системи підприємства, що забезпечує не лише інформаційний обмін і взаємодію із зовнішніми контрагентами, а й зв'язок між його структурними підрозділами та співробітниками; впровадження системи моніторингу рівня інноваційного розвитку підприємства на основі розробленої системи показників, яка охоплює аналіз ресурсних можливостей підприємства, визначення пріоритетних напрямків інноваційного розвитку, обґрунтування стратегічних та оперативних планів;

3) організаційне забезпечення (наявність функціональних підрозділів (відділ, сектор), групи відповідальних і безпосередніх виконавців впровадження інновацій);

4) фінансове забезпечення (визначення основних джерел (власних та залучених), етапів, умов надходження фінансових ресурсів, необхідних для здійснення інновацій та практичної реалізації програми інноваційного розвитку; пошук шляхів ефективного використання фінансових ресурсів).

Складові системи забезпечення інноваційного розвитку підприємства мають враховувати особливості його функціонування, структуру реалізованої продукції або товарів, пріоритетні напрями інноваційного розвитку підприємства, інноваційну активність, рівень забезпеченості ресурсами тощо.

Практичне поєднання складових забезпечення інноваційного розвитку підприємства здійснюється з урахуванням принципів системності, адаптивності, динамічності, комплексності, альтернативності варіантів розвитку, плановості, підпорядкованості, послідовності, збалансування витрат ресурсів, ефективності, доцільності, спрямованості на результат. Дотримання цих принципів сприяє забезпеченню інформаційної підтримки управлінських рішень, обґрунтуванню пріоритетних напрямів інноваційного розвитку підприємства.